

MAI 2 Příklady - funkce více proměnných 1

Trošku o metrice:

1. Rozhodněte, zda platí tvrzení (bud' dokažte, že platí, nebo pomocí příkladu ukažte, že tvrzení neplatí):
 - (i) sjednocení spočetně mnoha otevřených množin je otevřená množina;
 - (ii) průnik spočetně mnoha otevřených množin je otevřená množina;
 - (iii) sjednocení spočetně mnoha uzavřených množin je uzavřená množina;
 - (iv) průnik spočetně mnoha uzavřených množin je uzavřená množina.
2. Zkuste definovat : posloupnost je v metrickém prostoru (M, d) cauchyovská.
Ukažte, že platí: Posloupnost $\{a_n\}, a_n \in R^n$ je konvergentní právě když je cauchyovská.
3. Ukažte, že platí: Z každé omezené posloupnosti $\{a_n\}, a_n \in R^n$ lze vybrat posloupnost konvergentní .
4. Množina $M \subset R^n$ je kompaktní, právě když je omezená a uzavřená v R^n .

Funkce více proměnných:

1. Definiční obory funkcí více proměnných:

Najděte definiční obory funkcí, u funkcí dvou proměnných se pokuste definiční obory načrtout.

Pokuste se také rozhodnout, zda nalezený definiční obor funkce je množina otevřená, resp. uzavřená, omezená, co je hranicí zkoumaného definičního oboru.

$$\begin{aligned} f(x, y) &= x + \sqrt{y} ; \quad f(x, y) = \sqrt{x + \sqrt{y}} ; \quad f(x, y) = \sqrt{x - \sqrt{y}} ; \quad f(x, y) = \sqrt{x^2 - y^2} ; \\ f(x, y) &= \sqrt{1 - x^2} + \sqrt{1 - y^2} ; \quad f(x, y) = \sqrt{x^2 + y^2 - 1} ; \\ f(x, y) &= \ln(x + y) ; \quad f(x, y) = \ln(xy) ; \quad f(x, y) = \ln(xy - 1) ; \quad f(x, y) = \sqrt{\ln(xy)} ; \\ f(x, y) &= \sqrt{x^2 - y^2} \cdot \ln(xy) ; \quad f(x, y) = \log(y - x^2) ; \quad f(x, y) = \arcsin \frac{y}{x+1} ; \\ f(x, y, z) &= \sqrt{1 - (x^2 + y^2 + z^2)} ; \quad f(x, y, z) = \sqrt{\ln(x^2 + y^2 + z^2)} ; \quad f(x, y, z) = \sqrt{z - x^2 - y^2} ; \\ f(x, y, z) &= \frac{1}{1 - (x^2 + y^2 - z^2)} . \end{aligned}$$

2. „Grafy“ funkcí dvou proměnných:

(pokuste se představit si „podobu“ grafu např. pomocí „vrstevnic“ a řezů třeba rovinou $x=0$)

$$\begin{aligned} f(x, y) &= -2 ; \quad f(x, y) = 1 - y ; \quad f(x, y) = 2 - x - y ; \\ f(x, y) &= x^2 + 1 ; \quad f(x, y) = 4 - y^2 ; \quad f(x, y) = x^2 + y^2 ; \quad f(x, y) = x^2 + y^2 + 1 ; \quad f(x, y) = 1 - (x^2 + y^2) ; \\ f(x, y) &= x^2 + 4y^2 ; \quad f(x, y) = y^2 - x^2 ; \\ f(x, y) &= \sqrt{9 - (x^2 + y^2)} ; \quad f(x, y) = -\sqrt{4 - (x^2 + y^2)} ; \quad f(x, y) = \sqrt{x^2 + y^2} ; \\ f(x, y) &= \frac{1}{x^2 + y^2} ; \quad f(x, y) = \exp(-x^2 - y^2) ; \\ f(x, y) &= \exp(x^2 - y) ; \quad f(x, y) = \log(y - x^2) \end{aligned}$$

3. Rozhodněte, zda následující funkce jsou spojité v R^2 :

a) $f(x,y) = \frac{x^2y}{x^2 + y^2}$ pro $(x,y) \neq (0,0)$, $f(0,0) = 0$; b) $f(x,y) = \frac{xy}{x^2 + y^2}$ pro $(x,y) \neq (0,0)$, $f(0,0) = 0$;

c) $f(x,y) = \frac{x^2 - y^2}{x^2 + y^2}$ pro $(x,y) \neq (0,0)$, $f(0,0) = 0$.

4. Lze následující funkce spojitě rozšířit na R^2 ?

a) $f(x,y) = (x+y)^2 \cdot \cos\left(\frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right)$; b) $f(x,y) = \frac{\sin(xy)}{\sqrt{x^2 + y^2}}$; c) $f(x,y) = \frac{x^2 + y^2}{2x}$;

d) $f(x,y) = \frac{\sin x + \sin y}{x + y}$.

5. „Mechanické“ derivování:

Vypočítejte parciální derivace 1. a 2. řádu následujících funkcí (všude, kde existují) a ukažte, že smíšené derivace 2. řádu jsou záměnné:

a) $f(x,y) := x^2 + y ; x^2y ; x\sqrt{y} + \frac{y}{x} ; e^{x^2-y} ; e^{x^2y} ; e^{-\frac{y}{x}} ; x^y ; \ln(xy-1) ; \ln(x + \sqrt{x^2 + y^2})$;
 $\frac{x^2 - y^2}{x^2 + y^2} ; \arctg \frac{x+y}{x-y} ;$

b) $f(x,y,z) := xy + yz + xz ; e^{xyz} ; x^{\frac{y}{z}} ; \arcsin\left(\frac{z^2}{x^2 + y^2}\right)$;

c) Ukažte, že funkce $f(x,y) = \log\left(\frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right)$ je v $R^2 - \{(0,0)\}$ řešením rovnice $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 0$

(Laplaceova rovnice).

6. Diferenciál a jeho užití:

a) Ukažte, že funkce $f(x,y) = \log(y - x^2)$ je diferencovatelná v bodě $(1,2)$ a určete v tomto bodě diferenciál funkce f . Napište rovnici tečné roviny a normály ke grafu f v bodě $(1,2,0)$.

Užitím lineární approximace spočítejte přibližně $\log(1,99 - (1,02)^2)$.

b) Určete, kde má funkce $f(x,y,z) = \left(\frac{x}{y}\right)^{\frac{1}{z}}$ diferenciál a diferenciál v těchto bodech určete.

c) Ukažte, že pro malá x, y platí $\arctg \frac{x+y}{1+xy} \cong x+y$.

d) Ukažte, že funkce $f(x,y) = \sqrt{|xy|}$ není diferencovatelná v bodě $(0,0)$, i když existují parciální derivace $\frac{\partial f}{\partial x}(0,0)$ a $\frac{\partial f}{\partial y}(0,0)$.